ECLI:LV:RIRT:2022:0214.C33513521.3.S

Civillieta Nr.C33513521
Lietvedības Nr.C-1758-22/25

Spriedums
Latvijas Republikas vārdā

Jūrmalā 2022.gada 14.februārī

Rīgas rajona tiesa:
tiesnesis Raimonds Buls,
izskatīja rakstveida procesā civillietu - SIA "/nosaukums/", kuras maksātnespējas process ir pasludināts, prasībā pret /pers. A/ par zaudējumu atlīdzības piedziņu, lietu ar trešo personu - Valsts ieņēmumu dienestu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 9.septembrī prasītājas - SIA "/nosaukums/"- vārdā prasītājas maksātnespējas procesa administrators Rinalds Auziņš cēla tiesā prasību pret atbildētāju – /pers. A/ -, iesniedzot prasības pieteikumu par zaudējumu atlīdzības piedziņu.

[2] Prasības pieteikumā ietverts šāds prasījums: piedzīt no atbildētāja prasītājas labā zaudējumus 138 644,72 eiro apmērā un visus tiesāšanās izdevumus.

[3] Prasības pieteikumā - citu apstākļu starpā - norādīts, ka ar Rīgas rajona tiesas 2020.gada 2.novembra nolēmumu ir pasludināts prasītājas maksātnespējas process. Par prasītājas maksātnespējas procesa administratoru tiesa iecēla Rinaldu Auziņu. Atbildētājs, kopš prasītājas dibināšanas, bija vienīgā prasītājas amatpersona, atbildētājam pieder visas prasītājas kapitāla daļas. Atbildētājs bija vienīgā persona, kura vadīja sabiedrību un pieņēma visus lēmumus sakarā ar prasītājas saimniecisko darbību. Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk- VID) amatpersonas 2020.gadā veica prasītājas pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk- PVN) auditu par laiku no 2019.gada 1.aprīļa līdz 2019.gada 30.septembrim. VID amatpersonas laikā no 2019.gada 11.septembra līdz 2019.gada 10.oktobrim veica prasītājas darbības tematisko pārbaudi, kurā konstatētais bija pamats lietvedības uzsākšanai administratīvā pārkāpuma lietā par prasītājas valdes locekļa /pers. A/ nodarījumu - izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas. 2019.gada 15.novembrī atbildētājs tika saukts pie administratīvās atbildības par administratīvā pārkāpuma izdarīšanu, par kuru ir paredzēta atbildība Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk- APK) 159.pantā, un atbildētājam tika uzlikts naudas sods 500 eiro. Norādīts arguments, ka nodokļu administrācijas veiktās tematiskās pārbaudes laikā tika konstatēti fakti, kas liecina par atbildētāja valdītās SIA "/nosaukums/" izvairīšanos no nodokļu maksāšanas, ko īstenoja atbildētājs, veicot to savās, kā prasītājas kapitāla daļu īpašnieka, interesēs. Norādīts arguments, ka prasītājas grāmatvedības reģistros nav uzrādīta patiesa, pilnīga un precīza informācija par prasītājas veiktajiem darījumiem un gūtajiem ieņēmumiem. Norādīts arguments, ka atbildētājs ir atbildīgs par prasītājas - kā komercsabiedrības - veiktajiem darījumiem un par normatīvajos aktos noteikto nodokļu samaksu, un par grāmatvedības kārtošanu kapitālsabiedrībā. VID noteica prasītājai pienākumu iemaksāt budžetā 30 dienu laikā pēc lēmuma par nodokļa audita rezultātiem saņemšanas 131 091,29 eiro, tai skaitā, PVN 107 906,17 eiro, soda naudu 16 185,93 eiro, nokavējuma naudu 6999,19 eiro. Norādīts arguments, ka prasītājai nodokļa parāds radies tādēļ, ka atbildētājs, kā prasītājas amatpersona, neievēroja un nepildīja likuma "Par nodokļiem un nodevām" un likuma "Par grāmatvedību" prasības. Prasība - citu tiesību normu starpā - tiek pamatota uz Komerclikuma 169.panta trešo daļu, kas paredz vainojamības prezumpciju. Norādīts arguments, ka šajā lietā atbildētājam ir jāpierāda fakts, ka atbildētājs, vadot prasītājas darbību, ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Prasītājas maksātnespējas procesā VID, kā vienīgais kreditors, pieteica kreditora prasījumu par summu 138 644,72 eiro. Līdz ar ko visi prasītājas bankrota procedūras laikā iegūtie naudas līdzekļi ir jāpārskaita minētajam kreditoram.

[4] Atbildētājs iesniedza tiesai rakstveida paskaidrojumu. Atbildētājs paskaidrojumā norāda, ka prasību neatzīst pilnībā. Atbildētājs norāda, ka par to pašu prasītājas saimniecisko darbību - lietotu automašīnu iegādi izsolēs no konkrēta Beļģijas uzņēmuma un tālāku šo automašīnu pārdošanu Latvijā - VID 2016.gadā veica prasītājas PVN auditu par laiku no 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 29.februārim, un uzņēmumu ienākuma nodokļa auditu par 2015.gadu, un pārkāpumi prasītājas darbībā netika konstatēti. Ievērojot to, ka grozījumi normatīvajos aktos, kas reglamentē konkrēto PVN likmes piemērošanu, netika pieņemti, atbildētājs turpināja nepiemērot PVN darījumiem ar lietotajām automašīnām, kas tika iegādātas no Beļģijas uzņēmuma izsoļu rezultātā. Atbildētājs norāda uzskatu, ka situācijā, kad VID vienreiz jau ir izvērtējis atbildētāja īstenotās saimnieciskās darbības likumību un atzina to par pareizu, atbildētājam nevar pārmest rūpības trūkumu, turpinot šo pašu saimniecisko darbību. Norādīts uzskats, ka atbildētājs ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, līdz ar to valdes locekļa atbildības iestāšanās nav konstatējama.

[5] Par to, ka lietu, pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.panta pirmo daļu, tiesa izskatīs rakstveida procesā 2022.gada 13.janvārī, pusēm un trešajai personai ir paziņots, nosakot minētajiem lietas dalībniekiem termiņu - līdz 2021.gada 30.decembrim - papildu paskaidrojumu un citu procesuālo lūgumu iesniegšanai.

[6] Neviens no lietas dalībniekiem neiesniedza tiesai papildus paskaidrojumus.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma, tālāk norādītu motīvu dēļ.

[8] Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.janvārī lietā SKC-25/2012 taisītajā spriedumā, kurā ir norādītas atziņas Komerclikuma 169.panta piemērošanā, ir norādīts, ka, lai noskaidrotu, vai ir iestājusies atbildētāja, kuru prasītāja vaino zaudējumu nodarīšanā kapitālsabiedrībai, atbildētājam esot sabiedrības valdes loceklim, atbildība, jākonstatē iepriekšminētajā tiesību normā paredzētie priekšnosacījumi:

1) sabiedrībai ir nodarīts zaudējums (*sk. Civillikuma 1770.-1792.pantu*);

2) bijusi amatpersonas rīcība, respektīvi - darbība vai bezdarbība;

3) pastāv cēloņsakars starp amatpersonas rīcību un sabiedrības zaudējumu *(ja zaudējums ir, bet tas nav radies kā valdes locekļa rīcības sekas, tad par šo zaudējumu atbildība neiestājas)*. Ja prasītājs pierādījis visus iepriekš minētos apstākļus, tad atbildētājs var atbrīvoties no atbildības, ja viņš pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, respektīvi - nav pieļāvis pat vieglu uzmanību *(sk. Komerclikuma 169.panta trešo daļu) (sk. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 25.janvāra sprieduma lietā SKC-25/2012 8.3.punktu)*.

[9] Tiesa atzīst, ka prasītāja ar VID 2020.gada 13.maija lēmumu Nr.30.2-17.7.1./NNVP/3997 "Par SIA "/nosaukums/" nodokļu audita rezultātiem", VID 2020.gada 30.jūnija lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu Nr.30.4-17.19.4/NNVP/22178, VID 2020.gada 27.novembra kreditora prasījumu prasītājas maksātnespējas procesā, prasītājas maksātnespējas procesa administratora sastādīto prasītājas kreditoru prasījumu reģistru uz 2020.gada 8.decembri, lietā ir pierādījusi faktu, ka prasītājai ir nodarīts zaudējums, kuru veido prasītājas nodokļu parāds 138 644,72 eiro uz prasītājas maksātnespējas procesa pasludināšanas dienu.

[9.1] Kaut gan prasītājai laikā, kad nebija pasludināts prasītājas maksātnespējas process, kuras amatpersona - valdes loceklis un likvidators - un vienīgais dalībnieks bija atbildētājs, nesamaksājot nodokļu maksājumus iepriekšminētajā apmērā valsts budžeta ienākumos, ir nodarīti zaudējumi arī valstij, judikatūrā ir atzīts, ka par kapitālsabiedrības mantas samazinājumu ir jāatzīst arī tās saistību palielināšanos, proti, kapitālsabiedrības mantas apgrūtināšanu ar parādiem (*sk., piem., Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2016.gada 14.decembra spriedumu civillietā Nr.C33548615*).

[9.2] Prasītāja ir cietusi tās mantas samazinājumu, kas saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ir zaudējums, jo tās manta ir apgrūtināta ar iepriekšminēto nodokļu maksājumu 138 644,72 eiro apmērā parādu, kuru tiesa novērtē kā prasītājas ciesto zaudējumu.

[10] Tiesa atzīst, ka prasītāja ar :

[10.1] VID 2020.gada 13.maija lēmumu Nr.30.2-17.7.1./NNVP/3997 "Par SIA "/nosaukums/" nodokļu audita rezultātiem", kurā - citu apstākļu starpā - norādīts, ka "sabiedrība neiesniedza precizētās PVN deklarācijas, pārkāpumu nenovērsa, saistībā ar tematiskajā pārbaudē konstatēto tika uzsākta lietvedība sabiedrības valdes locekļa /pers. A/ administratīvā pārkāpuma lietā pēc Latvijas APK 159.panta par izvairīšanos no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, kā arī par ienākumu, peļņas vai citu ar nodokli apliekamo objektu slēpšanu (samazināšanu), ka tematiskās pārbaudes laikā komercsabiedrība saņēma konkrētas norādes [no nodokļu administrācijas iestādes] par 2019.gada jūnijā pieļautajām kļūdām PVN aprēķināšanā, realizējot fiziskajām personām Latvijā no Beļģijas uzņēmuma iegādātos transportlīdzekļus, tādejādi komercsabiedrība bija informēta par īpašā PVN režīma piemērošanas kārtību. Līdz ar to komercsabiedrībai, saņemot VID amatpersonu norādes, bija jāveic darbības, lai novērstu pieļautos pārkāpumus, un jāiesniedz VID precizētas PVN deklarācijas par 2019.gada 2., 3.ceturksni, ko komercsabiedrība neiesniedza arī pēc administratīvā soda piemērošanas" ;

[10.2] tiesai pieejamo uzziņu no Sodu reģistra par personas [atbildētāja] sodiem APK procesā, kas sniedz ziņas par faktu, ka atbildētājs 2019.gada 11.decembrī ir atzīts par vainīgu Latvijas APK 159.pantā paredzēta administratīvā pārkāpuma izdarīšanā, un atbildētājam ir uzlikts naudas sods 500 eiro, kuru atbildētājs ir samaksājis 2020.gada 25.martā, ir pierādījusi lietā faktus, ka atbildētājs, būdams prasītājas valdes loceklis, iepriekšminēto zaudējumu prasītājai nodarīja, izvairoties no nodokļu un tiem pielīdzināto maksājumu nomaksas, kas ir atbildētāja izdarīta prettiesiska vainojama rīcība.

[11] Lietā ir pierādīta gan prasītājas ciesta zaudējuma esība, gan fakts, ka prasītājai zaudējumi ir radušies atbildētāja, kurš bija prasītājas valdes loceklis, un kuram Komerclikuma 169.panta pirmajā daļā ir noteikts pienākums pildīt savus pienākumus kā krietnam un rūpīgam saimniekam, rīcības rezultātā, citiem vārdiem, ir pierādīta cēloņsakara esība starp atbildētāja - kā prasītājas amatpersonas - rīcību un sabiedrības [prasītājas] ciesto zaudējumu.

[12] Tiesa atstāj bez ievērības atbildētāja argumentu, ka atbildētājs, būdams prasītājas valdes loceklis, ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, jo par prasītājas saimniecisko darbību - lietotu automašīnu iegādi izsolēs no konkrēta Beļģijas uzņēmuma un tālāku šo automašīnu pārdošanu Latvijā - VID 2016.gadā veica prasītājas PVN auditu par laiku no 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 29.februārim, un uzņēmumu ienākuma nodokļa auditu par 2015.gadu, un pārkāpumi prasītājas darbībā netika konstatēti, un ievērojot to, ka grozījumi normatīvajos aktos, kas reglamentē konkrēto PVN likmes piemērošanu, netika pieņemti, atbildētājs turpināja nepiemērot PVN darījumiem ar lietotajām automašīnām, kas tika iegādātas no Beļģijas uzņēmuma izsoļu rezultātā, jo:

[12.1] ja atbildētājs uzskatīja, ka VID 2020.gada 13.maija lēmums Nr.30.2-17.7.1./NNVP/3997 "Par SIA "/nosaukums/" nodokļu audita rezultātiem", kas noteica pienākumu prasītājai samaksāt PVN 107 906,17 eiro, soda naudu 32 371,85 eiro un nokavējuma naudu 6999,19 eiro ir prettiesisks un neatbilst tiesiskās paļāvības principam, tad atbildētājam, kā prasītājas amatpersonai, bija tiesības šo administratīvo aktu apstrīdēt, ko atbildētājs likumā noteiktajā kārtībā un termiņā nav darījis, bet gan prasītājas nodokļu parādu izmantojis kā pamatu prasītājas maksātnespējas procesa pieteikšanai tiesā.

[12.2] Tiesa, izskatot civiltiesisku strīdu starp diviem privāto tiesību subjektiem, civilprocesā nav tiesīga vērtēt spēkā esoša un izpildāma administratīvā akta tiesiskumu, un to, vai nodokļu administrācijas iestāde – VID - administratīvajā procesā ir ievērojusi tiesiskās paļāvības principu, proti, vai iestādes –VID - rīcība laikā no 2016.gada līdz 2020.gadam attiecībā pret prasītāju ir bijusi tiesiska un konsekventa. Iepriekšminētie jautājumi, ja atbildētājs nepiekrīt sprieduma 12.1.punktā norādītā VID izdotā administratīvā akta tiesiskumam, bija jāvērtē administratīvajā procesā, pārsūdzot šo

administratīvo aktu.

[13] Pamatojoties uz lietā ar pierādījumiem nodibinātajiem apstākļiem, tiesa secina, ka prasītāja ir pierādījusi visus Komerclikuma 169.pantā paredzētos priekšnosacījumus, kurus, saskaņā ar judikatūrā atzīto, nepieciešams konstatēt, lai noteiktu atbildētāja, kuru prasītāja vaino zaudējumu nodarīšanā kapitālsabiedrībai, atbildētājam esot sabiedrības valdes loceklim, atbildību, savukārt atbildētājs lietā likumā noteiktajā kārtībā nav pierādījis faktu, ka, pildot prasītājas valdes locekļa pienākumus, ir rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks, jo tad prasītājas manta nebūtu apgrūtināta ar saistībām pret valsts budžetu, tāpēc un pamatojoties uz Komerclikuma 169.pantu, Civillikuma 1770., 1775., 1779.pantu, Maksātnespējas likuma 65.panta 8.punktu, tiesa pilnīgi apmierina prasītājas interesēs tās maksātnespējas procesa administratora celto prasību.

[14] Apmierinot prasību, ir likumīgs pamats, - atbilstoši Civilprocesa likuma (turpmāk- CPL) 42.panta pirmajā daļā noteiktajam -, piedzīt no atbildētāja valsts ienākumos tiesas izdevumus - valsts nodevu par prasības pieteikumu 2963 eiro un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,01 eiro, kas ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu saistītie izdevumi.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz CPL 8.panta pirmo daļu, 97.panta pirmo daļu, 190.pantu, tiesa

n o s p r i e d a

apmierināt pilnīgi prasību.

Piedzīt no /pers. A/ par labu SIA "/nosaukums/, kuras maksātnespējas process ir pasludināts, zaudējumu atlīdzību 138 644,72 eiro.

Noteikt atbildētājam desmit dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei, kas ir jāizpilda, samaksājot iepriekšminēto naudas summu prasītājas kontā Nr./numurs/, kas atrodas AS "SEB banka" .

Piedzīt no /pers. A/ valsts ienākumos valsts nodevu 2963 eiro apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 4,01 eiro apmērā.

Noteikt atbildētājam 10 dienu termiņu no sprieduma spēkā stāšanās dienas sprieduma labprātīgai izpildei arī daļā par tiesas izdevumu - valsts nodevas 2963 eiro - samaksu tālāk norādītajā Valsts kases kontā Nr.LV55TREL1060190911200, kods TRELLV22, pēc samaksas iesniedzot Rīgas rajona tiesā dokumentu par tiesas izdevumu samaksu, lai nenotiktu tiesas sprieduma piespiedu izpilde.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 4,01 eiro atbildētājam 10 dienu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas ir jāsamaksā šādā kontā: saņēmējs: Tiesu administrācija, nodokļu maksātāja reģistrācijas numurs 90001672316, saņēmēja iestāde: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, konta Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma mērķi norādot,- ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi civillietā Nr.C33513521, pēc samaksas jāiesniedz tiesā šo maksājumu apstiprinošu dokumentu.

Spriedumu 20 dienu laikā no 2022.gada 14.februāra, kad ir pasludināts tiesas spriedums, var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijā, apelācijas instances tiesai adresēto apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnesis *(paraksts)* R.Buls